

ЗА КОРЕНИТЕ НА ВЪОБРАЖЕНИЕТО В СЪВРЕМЕННАТА ФОТОГРАФИЯ

ас. Силвия Михайлова Иванова

Нов български университет, програмен директор към департамент „Кино, Реклама и шоубизнес”, БП Фотография, МП Фотографско изкуство

About the imagination of contemporary photographers

ass. Silvia Ivanova, New Bulgarian University

The complex phenomena in nature and society, the new knowledge of humankind are matters of modern researches. The concepts about antimatter, synchronicity and diachronicity are constantly changing the opportunities of expression and are influencing the relations between images, feelings and objects which in their turn are becoming more dynamic and ambiguous. Art photography brings philosophy, intellectual discourse and poetic experience together and shows the spiritual essence of the author.

The factor of entertainment is a must for any serious art work because the viewer will not remember any moral values if it bores him. The sequence of forms is not a story but simply a series of random modifications, rotation, similar to that in fashion. This repetition is not due to the cycle of the time, but to the fact that there are only a limited number of opportunities for expression. The myth is an explanation of the original model. Symbols are a subject to change according to the author's opinion; for example they are replaced with modern equivalents to facilitate identification of the viewer with the depicted character:

Paolo Roversi - gentle, surreal, watercolor icons immersed in an atmosphere of sheer beauty and challenge;

Sarah Moon - stories, scenes from a different, mystical reality;

Eugenio Recuenco - inheritor of the great masters of classical paintings Velazquez, Goya, El Greco, he expressed his inspiration by fine, tangible realities;

Erwin Olaf - merciless irony, grotesque, reaching sometimes to perverse sexuality;

Marcos Lopez - kept strange smells, colors, memories of an old fun-fair and fantasies from childhood.

The contemporary artist strives to create tension in the photographic image between chaos and order, to link together in one combination unexpected visual resources, creating a new world. Prototypes of myths, signs and symbolic expressions of spiritual essence of the man are in the focus of the photographer. The experience shows that photographic art is able to combine different artistic principles and based on them to build new artistic influences. Art photography has become a cultural product of historical poetry that relates to the analysis of cultural and artistic arrangements when there are set deeply thoughtful ideas.

Резюме:

Фотографското изкуство обединява философията, интелектуалния изказ, поетическото преживяване, знаково-образната и символна потребност на духовната същност на автора. Развлекателният момент е задължителен за всяко сериозно произведение.

Символите се подменят с модерните им еквиваленти за да се улесни идентификацията на зрителя с изображения герой на:

Паоло Роверси - нежни, нереални, потънали в акварелната атмосфера ефирни икони;
Сара Муун - запътили се навътре към фотографията и постепенно, сякаш бавно
размиващи се и изчезващи в сенките на миситчна реалност;
Еухенио Рекуенко - любимите детски приказки и странни, интригуващи легенди за
възрастни;
Ървин Олаф - разтърсващи, шокиращи и скандални истории, смесващи реални с
митологични и религиозни мотиви;
Маркос Лопес – провокативния свят на големия русал и тайната вечеря-барбекю...

Ключови думи:

Фотографско изкуство, въображение, съвременна фотография, фотография

Сложните явления в природата и обществото, новите знания за човека са плод на съвременните научни изследвания, които проникват едно в друго. Понятията за антиматерия, синхроничност и диахроничност променят възможностите за изразяване и комбинаторика при изграждането на изображението. Те силно влияят върху възможностите за проследяване на връзките между образите, чувствата, предметите, които стават все по-динамични и многозначни.

Фотографското изкуство обединява философията, интелектуалния изказ, поетическото преживяване, знаково-образната и символна потребност на духовната същност на автора. Още от времето на Аристотел “има общи морални, житейско-практически цели на човешката култура , които създават сравнително общи структури на образното съзнание, издигащи традицията в канон и постиженията в норма”(Христова:2010-25).

Развлекателният момент е задължителен за всяко сериозно произведение, защото зрителят няма да отнесе със себе си никакви нравствени ценности, ако му бъде скучно. „Комбинациите не са безкраен брой и, ако се позабавляваме да създадем история на изненадите, измислени от един век насам, лесно ще построим таблицата на абсолютните или относителни отклонения, в която ще се прояви интригуващо симетричното разпределение да бъдеш оригинален” , Жерар Жьонет (Христова:2010-30). Последователността на формите не е история (наслоена или постъпателна), а просто една поредица от случайни модификации, завъртане, подобно на това в модата. Тази повтаряемост не се дължи на циклична

предразположеност на времето, а просто на ограничения брой възможности за изразяване.

Теорията за архетипите на Карл Густав Юнг обяснява вечно живата митологическа почва в самата художествена фантазия, в психиката на зрителя. Митът представлява обяснение, модел на първоначалата. Символите са подлежащи на промяна според авторовото виждане, напр. да се подменят с модерните им еквиваленти за да се улесни идентификацията на зрителя с изобразения герой.

Фотографията е повече от всички представи за непознатото, за нереалното. За мен снимката, това е сън
казва италианецът Паоло Роверси

Неговото творчество е разкриване, вид откровение пред зрителя, но портретът не е просто акт, той съществува като запаметено психологическо състояние на духа и тялото. Художник на изображения-мечти или съновидения, творецът създава нежни, нереални, потънали в акварелната атмосфера ефирни икони на красотата и предизвикателството. Те пораждат странното усещане, че всеки един момент могат да напуснат очертанията на своята фотография.

Тайнственото и магическото е тема в творбите на английчанката Сара Мун

Нейното нерадостно детство я изгражда като символ на вътрешната нагласа на дълбоко интровертната личност към свят, от който лъха тъга и страх. Героите ѝ като че ли са се запътили навътре към фотографията и очертанията им постепенно, сякаш бавно се размиват и изчезват в сенките на приказките за Червената шапчица, Малката кибритопродавачка и т.н. Осланяйки се на интуицията си, авторката разказва невероятни истории, пресъздава сцени от една различна, мистична реалност.

**Съвременен прочит на любимите детски приказки или на странни и
интригуващи легенди за възрастни представя испанецът
Еухенио Рекуенко**

Вълшебните образи от неговите фотографии са реално изражение на нереалното усеждане. Наследник на големите майстори на класическата живопис Веласкес, Гоя, Ел Греко, той изразява своето вдъхновение чрез изящни осезаеми фантазии. Дълбините на богатото му въображение се населяват от пленителни герои, които живеят свой собствен живот, като че ли авторът не ги измисля съзнателно, а само улавя момента и ги показва така, че най-накрая да намирят своята реалност и да останат безвъзвратно в съзнанието на зрителите.

Разтърсващи, шокиращи и скандални са историите на авангардния холандски фотограф Ървин Олаф

Той съчетава класически културен символизъм с откровен атеизъм. Неговият поглед върху живота е фрапиращ и притеснителен за зрителя с употребата на изконни сюжети смесващи реални с митологични и религиозни мотиви. Безпощадната ирония, гротеската, стигаща понякога до перверзна сексуалност, са пречупени през богатото въображение на своя творец.

Провокативният свят на аржентинеца Маркос Лопес

е повлиян от митологията и католическата църква, подложени на духа на съмнението и сарказма. *В южна Америка и Карибите човек може да прави каквото му скимне: аз превърнах малката копенхагенска русалка в голям русал от Рио де ла Плата, а Тайната вечеря свиках по обяд, на барбекю с приятели* – споделя той. Изкривена през призмата на въображението, неговата фотография съхранява странните миризми, ярките цветове, спомените за един овехтял лунапарк и фантазните представи от детството.

Съвременният автор се стреми да създаде във фотографското изображение напрежение между хаос и ред, да съчетае неподозирани визуални ресурси в комбинация, създавайки един нов свят. Първостихията на митовете, знаково-образният и символен израз на духовната същина на човека са във фокуса на фотографа. Практиката доказва, че фотографското изкуство е в състояние да съчетава различни художествени принципи и на тяхна база да изгражда нови художествени въздействия. Артистичната фотография се превръща в културен продукт на историческата поетика, която се отнася за анализа на културни и художествени механизми, ако в нея са заложили дълбокомислени идеи.

Фотоапаратът освобождава човека от работата да прерисува действителността, за да може да се отдаде само на творческата игра. Според Флусер (2002) фотографът има власт над наблюдаващите снимките му, той програмира тяхното поведение. Бразилският професор¹ насочва внимание към преобръщането на властта на вещественото към властта на символното. Изначалната функция на фотографията да разкрива невиджани форми, ситуации, невероятни картини не може да достигне своя предел, защото е подвластна на безпределната фантазия. Фотографът преследва дивеча в „гъстялака от културни обекти”. Въпросът е това да не са „редундатни, неинформативни картини, такива, сходни на които вече са били виждани... Той не ги търси във външния свят, защото за него светът е само поле за изява на разположението на нещата, които трябва да бъдат сътворени.”² Важна е целта на автора и културния контекст на фотографиите, които е направил. В океана на културния консенсус зрителят играе значителна роля за определяне на кодираните цели, ако не може да ги дешифрира, казва че снимките не са успешни. Достатъчно интелигентният перцепиент открива и в най-незначителното количество информация от фотографията възможност за прогресивно усъвършенстване и веднага я разграничава от редундантната снимка. Последната е последица от потока безсъзнателно създадена картина, формирана от желанието да се осъществят възможностите на фотоапарата

¹ Вилем Флусер е професор по философия на комуникацията в Университета на Сао Пауло

² Флусер, Вилем (2002) *За една философия на фотографията*, Пловдив, изд. „Хоризонти”, с. 99

на нови места, но гледани винаги по един и същи начин. Творецът-фотограф се стреми към противоположното – да вижда по нов начин дори обикновени неща, за да създаде нови информативни обстоятелства. И пак според Флусер (2002): „Всеки вярва, че не е нужно да се разшифроват снимките, тъй като всеки мисли, че знае как се правят и какво означават”, а това води до нов вид неграмотност. Изображението, независимо дали е фотография или живопис, подлежи на интерпретация както текста. „Снимката служи за потискане на критическата способност, служи на функционирането”³, докато творческата фотография е многопластова, конотативна и може да бъде неутилитарно изкуство.

Фотографията е вселена, задълбочаването в нея допринася за нови разкрития. Аспектът да живееш във фотографската вселена може да означава и да опознаваш и оценяваш света чрез действието на снимките. Това определено сигнализира за ограничено състояние. Ако всяко отделно познание и всяка отделна ценност се разглеждат и систематизират като фотографии, животът ще бъде непълноценен като съществуването на работа. Фотоапаратът е създаден за да еманципира човека от работата, както всеки друг апарат заменя човешкия труд, освобождава съзнанието за творческа реализация. Ако интересите на производителите на идеологическа, военна и индустриална продукция бъдат разкрити, ще падне зависимостта от безцелната функционална автоматизираност, забулваща екзистенциалните човешки интереси. Автоматизацията, играта на комбинации, надминаваща способността на човека да прогнозира и контролира не предоставя свръхчовешки възможности, а тъкмо обратното – симплифицирани симулации на човешки мисловни процеси, които правят човешките решения излишни и нефункционални.

Творчески насочената фотография предоставя игра от комбинации, променлив, пъстър пъзел от отчетливи повърхности, които не са автоматично програмирани от апарата. Арт-фотографите и техните възприематели полагат усилия да намерят място за човешките цели в настоящото и предстоящото битие. Свободата да се подчинят и стратегиите и случайностите на човешките намерения е в съзнателно

³ Флусер, Вилем (2002) *За една философия на фотографията*, Пловдив, изд. „Хоризонти”, с. 75-76

създаване на непредвидими информации, каквито само фотографията би могла да представи. Издигането на фотографската теория и практика в съзнанието води към екзистенциална революция на смисъла на човешкото съществуване.

Библиография:

БАРТ, Роланд (2001). *Camera Lucida. Записка за фотографията*, София, изд. гр. АГАТА-А

ГАЙМЕР, Петер (2011). *Теории на фотографията*, София, изд. „Изток-Запад”

ЗОНТАГ, Сюзан (1999). *За фотографията*, София, ИК „Златорогъ”

УЛРИХ, Волфганг (2012). *История на неостротата*, София, изд. „Изток-Запад”

ФЛУСЕР, Вилем (2002). *За една философия на фотографията*, Пловдив, изд. „Хоризонти”

ХРИСТОВА, Светла (2010). *Сценарийният сюжет (Проблеми на практическото обучение по сценарийна техника)*, София, НБУ

SAMBRIDGE *философски речник*. (2009). София, изд. къща „Труд”

MOON, Sarah (2001). *Coincidences*, Santa Fe, New Mexico, USA, Arena Editions

ROVERSI, Paolo (2008) *проверено на 5.01.2013 от* <http://www.paoloroversi.com/diaporama/photographs.html>

RECUENCO, Eugenio (2008) *проверено на 5.01.2013 от* http://www.eugeniorecuenco.com/images_09.html

OLAF, Erwin (2005) *проверено на 5.01.2013 от* http://www.erwinolaf.com/#/portfolio/laboral_escena_gijon_2008/gallery/apolonia756/

LOPEZ, Marcos (2001) *проверено на 5.01.2013 от* <http://www.marcoslopez.com/marcossubrealismoenglish.htm>